

3. Галятовський І. Казаньє на Покров Пресвятої Богородици // Хрестоматія давньої української літератури. К., 1967. С. 307–310.
4. Галятовський І. Наука, альбо Спосіб зложення казання // Українська література XVII ст. К., 1987. С. 108–133.
5. Ігор Ісіченко, архієпископ. Історія української літератури: епоха Бароко XVII – XVIII ст.: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. Львів: Святогорець, 2011. 568 с.
6. Матушек О. Проповіді Лазаря Барановича в дискурсі українського Бароко: монографія. Х.: Майдан, 2013. 360 с.;
7. Соломаха І., Богачевська І. Християнська антропологія Іоанікія Галятовського : монографія. Чернігів: КП «Вид-во «Чернігівські обереги», 2008. 180 с.
8. Шевчук В. Муза роксоланська. Українська література XVI – XVIII ст. У 2 кн. К.: Либідь, 2005. Кн. 2: Розвинене бароко. Пізнє бароко. 2005. 726 с.

*Канюка Андрій,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
здобувач магістерського рівня вищої освіти,
факультету філології і журналістики
Науковий керівник:
к. філол. наук, доцент Т. Скуратко*

**ДУХОВНА СПАДЩИНА ЛЕСЯ КУРБАСА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ
ЕКСПОЗИЦІЇ МЕМОРІАЛЬНОГО МУЗЕЮ-САДИБИ ЛЕСЯ КУРБАСА У
СЕЛІ СТАРИЙ СКАЛАТ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

Лесь Курбас – видатний український театральний реформатор, режисер театру і кіно, талановитий актор і драматург, теоретик, педагог, поліглот і перекладач, сценічний діяч і театральний філософ, яскравий представник культурного Тернопілля, митець, що змінив український театр, підніс сцену на

новий рівень і відкрив власну концепцію сценічного мистецтва, власну акторську та режисерську школи. Ми завдячуємо Л. Курбасу європеїзацією українського театру. Значною заслугою Леся Курбаса є те, що він зумів синтезувати національні традиції українського театру з найновішими формами європейського із вкрапленнями власних творчих експериментів.

Повернення творчої спадщини Леся Курбаса відбулося наприкінці 1980-х рр. До 100-річчя від Дня народження театрального генія, за рішенням ЮНЕСКО, відбулися масштабні святкування у всьому світі. Напередодні цієї дати – 19 лютого 1987 р., було відкрито меморіальний музей-садибу Леся Курбаса у селі Старий Скалат (родинне село митця). Саме тут, у с. Старий Скалат, де збереглася хата діда Леся Курбаса, священника Пилипа Курбаса, пройшли дитячі та юнацькі роки майбутнього видатного українського режисера. У селі Старий Скалат, біля церкви, де правив службу Пилип Курбас, поховані і рідні Леся Курбаса: дід та бабуся, батько актор Степан Янович, молодший брат Нестор.

Сьогодні Меморіальний музей-садиба Леся Курбаса у с. Старий Скалат Тернопільської області є важливим культурним осередком Тернопільщини. Директором музею сьогодні є Оксана Ковцун, зусиллями якої активно впроваджуються у музеї Леся Курбаса театралізовані екскурсії, функціонують різноманітні туристичні маршрути, зокрема «Культурно-історичні та духовні пам'ятки Скалатчини».

Зазначимо, що неподалік музею розкинулося одне з найулюбленіших місць Леся Курбаса – Свята гора з цілющим джерелом, де колись явилася Божа Мати, скелі Білий камінь, ліс. З метою зацікавлення відвідувачів постаттю Леся Курбаса, від музею митця на Святу гору теж ведуться театралізовані екскурсії.

Експозиція музею розміщена в п'яти кімнатах родинного будинку Курбасів (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100016728044369>). Вона розкривається розповіддю про дитинство та юність Леся Курбаса, його навчання у Тернопільській гімназії, Віденському та Львівському університетах. Експозиція першої кімнати розповідає про дитячі та юнацькі роки Леся, перші його театральні кроки, друга кімната – творча діяльність у Києві, третя – матеріали про Харківський найбільш тривалий і трагічний період життя митця, четверта – учні та послідовники Л. Курбаса. Експозиція п'ятої кімнати розповідає про Тернопільський обласний драматичний театр з дня його заснування до наших днів, окремий розділ – куток вшанування пам'яті Л. Курбаса. За своєю суттю музей є експериментальний, кожна експозиція виконана в певному стилі, який несе дух певного відтинку часу.

Зазначимо, що музей Леся Курбаса відвідало чимало видатних українських культурних, освітніх діячів, науковців, зокрема, тут залишили свої автографи Олесь Гончар, Іван Драч, Неллі Корнієнко, Лесь Танюк, Анатолій Матвієнко, Роман Гром'як, Дмитро Павличко, Микола Ткачук тощо. Неодноразово відвідувачами Меморіального музею-садиби Леся Курбаса, розташованого в селі Старий Скалат, були студенти та викладачі факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, про що засвідчують записи у книзі відгуків.

Вважаємо надзвичайно позитивним те, що, з метою популяризації творчості Леся Курбаса, противниками Меморіального музею-садиби Леся Курбаса у с. Старий Скалат Тернопільської області було створено сторінку у Facebook (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100016728044369>), на якій

систематично висвітлюються відомості про події з життя та діяльності музею-садиби, інформація про пам'ятні дати з життя та творчості Леся Курбаса, нове прочитання його творчості, враження відвідувачів, короткі звіти про проведення екскурсій тощо.

Цікавими та пізнавальними є дописи про творчі взаємини режисера із видатними українськими драматургами початку ХХ ст., аналіз уривків із щоденника Леся Курбаса, цікаві факти із його життєпису тощо. До прикладу назвемо допис 31 березня 2023 р.: «Я вибираю Березіль, / Він ламає все старе, / Пробива новому місце, / Він зчиняє силу шуму, / Він стремить. / Я вибираю Березіль, / Тому що він буря, / Тому що він сміх, / Тому що в ньому сила, / Тому що він переворот, / З якого літо родиться» (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100016728044369>).

Отже, Меморіальний музей-садиба Леся Курбаса у с. Старий Скалат Тернопільської області – це оселя «вічного пошуку» у мистецтві, оселя його театру від витоків до утвердження, до продовження в учнях і однодумцях. Музей-садиба відіграє важливу роль у популяризації творчості театрального реформатора.

ЛІТЕРАТУРА

1. Губаренко І. Дискурс Леся Курбаса на межі тисячоліть // Кіно –Театр. 2001. № 6. С. 34–39.
2. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: етична енергія театру // Філософ. і соціол. Думка. 1989. № 1. С. 93–103.
3. Левченко Т. Феномен Леся Курбаса // Культура і життя. 2002. 27 берез. С. 3.
4. Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ століття: аспектиро-жанрової динаміки. Одеса: Астропринт, 2006. 352 с.